

–هەریمی کوردستان - عێراق
پەرلەمانی
کوردستان - عێراق

پروژۆکۆلەکان

72

سالی / 2011 – بەرگی حەفتاو دوو

چاپی یەكەم / سالی 2012

پیرست

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (2) ی نائاسایی خولی سییهمی ههلبژاردن – سی شهممه 2011/9/20

5 ن

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (3) ی نائاسایی خولی سییهمی ههلبژاردن – دوو شهممه 2011/9/26

19 ن

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (4) ی نائاسایی خولی سییهمی ههلبژاردن – دوو شهممه 2011/10/3 ن

113

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (5) ی نائاسایی خولی سییهمی ههلبژاردن – سی شهممه 2011/10/4 ن

189

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (6) ی نائاسایی خولی سییهمی ههلبژاردن – چوار شهممه 2011/10/5 ن

285

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (7) ی خولی سییهمی ههلبژاردن – دوو شهممه 2011/10/10 ن

291

پروتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (5)

سى شەممە رېكەوتى 2011/10/4

كاتزمير (11) ى پيش نيوپروى رۆزى سى شەممە رېكەوتى 2011/10/4 پەرلەمانى كوردستان - عىراق بە سەرۆكايەتى بەرپىز د. ارسلان بايز اسماعيل جيگري سەرۆك و، بەرپىز فرست أحمد عبدالله سكرتيرى پەرلەمان، دانیشتنی ژماره (5) ى خولى سېيەم، سالى (2011) ى خوى بەست.

بەرنامەى كار:

بەپىي حوكمەكانى برگه (1) ى مادده (20) له پەپرەوى ناوخوى ژماره (1) ى هەموار كراوى سالى 1992 ى پەرلەمانى كوردستان - عىراق، دەستەى سەرۆكايەتى پەرلەمان بپيارى درا دانیشتنی ژماره (5) ى خولى سېيەمى هەلبژاردن له كات (11) ى پيش نيوپروى رۆزى سى شەممە رېكەوتى 2011/10/4 دا بەم شيوەيه بپت:

- 1- وتارى جيگري سەرۆكى پەرلەمان بەبۆنەى ساليادى بەياننامەى راگەياندى يەكيتى فيدرالى.
- 2- بەردەوام بوون لەسەر خستنهپروو و گفتوگوو كردن لەسەر پرۆژه ياساى هەموار كردنى يەكەمى ياساى ژماره (7) ى سالى 2008. ياساى دابىن كردنى يەكەمى نيشتهجى بوون بوو هاوولاتیان له هەريمى كوردستان.
- 3- خستنهپروو و گفتوگوو كردن لەسەر پرۆژه ياساى جى بەجى كردنى ياساى ئوسولى دادگايبه سزاييهكانى سەربازى (قانون انفاذ قانون اصول المحاكمات الجزائية العسكرية) ژماره (30) ى سالى 2007 ى عىراقى فيدرالى له هەريمى كوردستان، كه لەلايهن ئەنجومەنى وهزيرانهوه پيشكەش كراوه.
- 4- خستنهپروو و گفتوگوو كردن لەسەر پرۆژه ياساى جى بەجى كردنى ياساى سزايى سەربازى (قانون عقوبات العسكري العراقي) ژماره (19) ى سالى 2007 ى عىراقى فيدرالى له هەريمى كوردستان، كه لەلايهن ئەنجومەنى وهزيرانهوه پيشكەش كراوه.
- 5- خستنهپروو و گفتوگوو كردن لەسەر پرۆژه ياساى گواستنهوهو گەياندن له هەريمى كوردستان، كه لەلايهن ئەنجومەنى وهزيرانهوه پيشكەش كراوه.
- 6- خستنهپروو و گفتوگوو كردن لەسەر پرۆژه ياساى هەموار كردنى يەكەمى ياساى ژماره (26) ى سالى 2007 ياساى باجى دەرامەت.

بەرپىز د. ارسلان بايز اسماعيل / جيگري سەرۆكى پەرلەمان:

بەناوى خواى گەورهو ميهربان.

بەناوى گەلى كوردستان، دانیشتنی ئەمپرومان دەست پى دەكەين، خولى سېيەمى هەلبژاردن، سالى سېيەم، خولى گریدانى يەكەم، ژماره (5) ى دانیشتن 2011/10/4، بەرنامەى كار:

كى تېبىنى ھەيە لەسەر ئەو ماددەيە؟ ئىستا دەپخەمە دەنگدانەو، كى لەگەلدايە دەستى بەرز بکاتەو؟ زۆر سوپاس، كى لەگەلدا نىيە دەستى بەرز بکاتەو؟ زۆر سوپاس، بەكۆى دەنگ پەسند گرا، تىكايە ئەسباب مۇجىبەكەى.

بەرپىز عونى كمال سعید بەزاز:
بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

الاسباب الموجبة

لكل شخص الحق في مستوى معيشي كاف لحياة كريمة بما في ذلك السكن ولتأمين السكن الملائم لمواطني الاقليم من ذوي الدخل المحدود دون دفع اية مقدمة، ولمعالجة ازمة السكن بقيام حكومة الاقليم ببناء الوحدات السكنية، فقد شرع هذا القانون.

بەرپىز د.ارسلان بايز اسماعيل / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:
بەكوردىيەكەى تىكايە.

بەرپىز د.احمد ابراهيم على(وهرتى):
بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ھۆيەكانى دانانى ئەم ياسايە

ھەموو كەسك مافى خۆيەتى ئاستىكى زيارى بەشى خۆى ھەبىت كە بە رپىز بژى و جىگايەكى نىشتەجى بوونى ھەبىت، جا بۇ دەستەبەر كوردنى نشينەيەكى گونجاو بۇ ھاوولائىيانى ھەرىم ئەوانەى كە داھاتيان سنووردارو كەمە، كە ھىج پيشەكئىيەكئىش نەدەن و لە پىناوى چارەسەر كوردنى كئىشەى نىشتەجى بووندا كە حكومەتى ھەرىم يەكەى نىشتەجى بوون بنىات دەنىت، ئەم ياسايە دەرچووئندرا.

بەرپىز د.ارسلان بايز اسماعيل / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:
جەنابى وەزىر.

بەرپىز كامەران احمد / وەزىرى ئاوەدان كوردنەو:
بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من پشتگىرى لە دەفەكان دەكەم، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.ارسلان بايز اسماعيل / جىگرى سەرۆكى پەرلەمان:

كى تېبىنى ھەيە لەسەر ئەو ماددەيە؟ ئىستا ياساكە ھەمووى لەگەل ئەسبابى مۇجىبە دەخەمە دەنگدانەو، كى لەگەلدايە دەستى بەرز بکاتەو؟ زۆر سوپاس، كى لەگەلدا نىيە دەستى بەرز بکاتەو؟ زۆر

سوپاس، بەکۆی دەنگ یاساکە پەسند کرا، پیرۆزبایی لە ھەموو لایەک دەکەین و دەستتان خۆش بێت، دوو رۆژە ماندوو بوون، پیرۆزبایی لە کەم دەرامەتەکانی کوردستان و کۆمەڵانی خەلکی کوردستان دەکەین بە ئومێدی ئەوەین لە ئاین دەبەکی نزیك که حکومەتی ھەریمی کوردستان ئەو یەکە نیشتەجی بوونانە ئامادە بکات، سوپاسی جەنابی وەزیریش دەکەین، ئیستا ئەگەر جەنابی وەزیر قسەییەکی ھەیە با بفرمووێت.

بەرپێز کامەران احمد / وەزیری ئاوەدانکردنەوە:

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان.

زۆر سوپاس، بەراستی من لێرەو دەمەوێت سوپاسیکی زۆری ھەموو ئەندامانی پەرلەمان بکەم، کە بەراستی دوو رۆژە گرنگیەکی زۆر زۆریاندا بەو یاسایە، دیارە ھۆکارەکش ئەوەیە ئەو یاسایە پەیوەندە بەچین و تووێژیکەو کە ئەرکی سەرشانی ھەموومانە خزمەتیان بکەین، زۆر سوپاس بۆ لیژنەی یاسایی و ئاوەدانکردنەوەو دارایی، کە سەرەتا ئەو پێشنیارانەیان بۆ ھەموارەکە تەقدیم کرد بوو، جاریکی تر سوپاس بۆ ھەموو ئەندامانی پەرلەمان.

بەرپێز د.ارسلان بايز اسماعيل / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

دانیشتنی ئیستامان کۆتایی پێ دەینین، ئیوارە سەعات (6) لە کۆبوونەوێگان بەردەوام دەبین، بە خواتان دەسپێرین سەرکەوتوو بن، زۆر سوپاس.

دانیشتنی دووھم

بەرپێز د.ارسلان بايز اسماعيل / جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

بەناوی خواى گەورەو میھربان.

بەناوی گەلی کوردستان، دانیشتنەکەمان دەست پێ دەکەینەو، بەردەوام دەبین لەسەر بەنامەى کار کە بەیانی دەستمان پێ کرد، ئیستا داوا دەکەین لیژنەی یاسایی و لیژنەی پێشمەرگە بفرموونە ئێرە، بەخێر ھاتنی جەنابی وەزیری پێشمەرگە دەکەین، بەخێر بێت، بەخێر بێی مامۆستا سەعد ریکخەری نیوان پەرلەمان و حکومەتی ھەریمی کوردستان، لیژنەی یاسایی فرموون بەنامەکە بخویننەو.

بەرپێز عونی کمال سعید بەزاز:

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەنامەى کارى ئیستامان، خستنه‌روو و گه‌توگۆ کردن لەسەر پرۆژە یاسای جی بەجی کردنی یاسای ئوسولی دادگاییه سزاییه‌کانی سەربازی (قانون انفاذ قانون اصول المحاکمات الجزائیه العسکری العراقي) ژماره (30) ی سالی 2007 له ھەریمی کوردستان، کە لەلایەن ئەنجومەنی وەزیرانەو پێشکەش کراو. راپۆرتمان ئامادەییە بەھەردوو زمان، زمانی کوردی و عەرەبی سەبارەت بە پرۆژەکە، ئیستا دەبخویننەو:

الى / رئاسة برلمان كوردستان - العراق

م/ تقرير حول انفاذ قانون اصول المحاكمات الجزائية العسكري العراقي رقم (30) لسنة 2007 في اقليم

كوردستان –العراق

اجتمعت لجنة الشؤون القانونية ولجنة شؤون الإيشمهركه والشهداء وضحايا الجينوسايد بتاريخ 4/رهبهبر/2711 كوردي، المصادف ليوم 2011/9/26 ميلادي لدراسة مشروع قانون انفاذ قانون اصول المحاكمات الجزائية العسكري العراقي رقم (30) لسنة 2007 في اقليم كوردستان - العراق المقدم بموجب كتاب مجلس وزراء الاقليم المرقم 1608 في 2011/6/29 والحال الى اللجان المعنية بعد القراءة الأولى له في البرلمان بجلسته الاعتيادية المرقمة (3) في 2011/9/26. وبعد المناقشة والمداولة، تؤيد اللجنتان انفاذ القانون في الاقليم وتقرح الصياغة التالية للمشروع بعد تبديل تسلسل المواد الرقمية الى الكتابية واتباع نفس الاسلوب المتبع في صياغة وتشريع القوانين في برلمان كوردستان:

قانون رقم () لسنة 2011

قانون انفاذ قانون اصول المحاكمات الجزائية العسكري العراقي رقم (30) لسنة 2007 في اقليم كوردستان –
العراق

المادة الاولى:

انفاذ قانون اصول المحاكمات الجزائية العسكري العراقي رقم (30) لسنة 2007 في اقليم كوردستان – العراق والعمل باحكامه.

المادة الثانية:

تحل مؤسسات ودوائر الاقليم وشاغلي المناصب فيها محل المؤسسات والدوائر الاتحادية وشاغلي المناصب اينما ورد ذكرها في القانون.

المادة الثالثة:

على مجلس الوزراء والجهات ذات العلاقة تنفيذ احكام هذا القانون.

المادة الرابعة:

لا يعمل بأي نص قانوني او قرار يتعارض مع احكام هذا القانون.

المادة الخامسة:

ينفذ هذا القانون بعد مضي (ثلاثين) يوما من تاريخ نشره في الجريدة الرسمية (وقائع كوردستان).

راجين التفضل بالاطلاع وعرض أصل المشروع والتقرير المشترك بشأنه على البرلمان للمناقشة وأبداء الرأى المناسب والتصويت. مع التقدير.

بهريز د.ارسلان بايز اسماعيل/جيجرى سهروكي پهرلهمان:

فهرموون به كورديهكهى بخويننهوه.

بهريز د.روژان عبدالقادر دزهي:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

بۆ/ سەرۆکایەتی پەرلەمانی کوردستان_ عێراق

بابەت/ راپۆرت دەربارەى بنەمای دادگا سزاییەکانی سەربازی عێراقی ژمارە (30) ی سالی 2007 له

هەریمی کوردستان - عێراق

لیژنەى کاروبارى یاسایى و لیژنەى کاروبارى پێشمەرگه و شههیدان و قوربانیانی جینۆساید رۆژی 4/رەزبەر/2711 ی کوردی بەرامبەر بە 26/9/2011 ی زایینی کۆبوووه بۆ دیراسەت کردنی پڕۆژە یاسای (بنەمای دادگاییه سزاییهکانی سەربازی عێراقی ژمارە (30) ی سالی 2007 له هەریمی کوردستان - عێراق)، که له لایەن ئەنجومەنى وهزیرانه وه پێشکەش کراوه، له دواى خویندنه وهى یه که مى له پەرلەمان له دانیشتنی ناسایی ژمارە (3) له 26/9/2011 رەوانەى لیژنە پهیوهندی رادهگان کراوه. دواى گفتوگو و تاوتوی کردن هەردوو لیژنە پشتگیری جیبه جی کردنى یاساکه دهکات له هەریمی کوردستان و پیشنیاری ئەم دارشتنه وهى خواره وه دهکات دواى گۆرپینی ریزبهندی ماددهگان له ژماره وه بۆ نووسین و رۆیشتن له سه ر هه مان شیوازی دارشتنه وه وه درچواندنی یاسا له پەرلەمانی کوردستان:

یاسای ژمارە () ی سالی 2011

یاسای جیبه جی کردنى یاسای بنه مای دادگاییه سزاییهکانی سەربازی عێراقی ژمارە (30) ی سالی 2007

له هەریمی کوردستان - عێراق

مادده ی یه که م:

جیبه جی کردنى یاسای بنه مای دادگاییه سزاییهکانی سەربازی عێراقی ژمارە (30) ی سالی 2007 له هەریمی کوردستان - عێراق و کارکردن به حوکمهکانی.

مادده ی دووه م:

دامه زرا و فه رمانگهکانی هه ریم و پله و پایهکانیان شوینی دامه زرا و فه رمانگه فیدرالیهکان و پله و پایهکانیان دهگریته وه له هه ر شوینیکی یاساکه دا هاتبی.

مادده ی سییه م:

پۆیسته له سه ر ئەنجومەنى وهزیران و لایه نه پهیوهندی رادهگان حوکمهکانی ئەم یاسایه جیبه جی بکه ن.

مادده ی چواره م:

کار به هیچ دهقیکی یاسایی، یان بریاریک ناکری که له گه ل حوکمهکانی ئەم یاسایه دا ناکۆک بن.

مادده ی پینجه م:

ئەم یاسایه دواى (30) سی رۆژ له میژووی بلا و کردنه وهى له رۆژنامه ی فه رمی (وهقائعی کوردستان) جیبه جی دهکری.

ئاگادارى راپورتى ھاوبەش بن لەم بارەيەو و بخریتە بەردەم پەرلەمان بۆ گفتوگۆکردن لەسەرى و دەربېرىنى راي گونجاو لەبارەيەو و دەنگدان لەسەرى. لەگەل ریزدا.

بەرپز د.ارسلان بايز اسماعيل/جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

دیاره ئینفاز کردنی ئەو پرۆژە یاسایە لە ئەسلدا لە حکومەتەو هاتوو، هەردوو لیژنەش بە ھاوبەشی ئەم راپورتەیان نووسیو، بۆیە ئیستا ماددە بە ماددە دەپخوینینەو دەپخەینە بەردەستی پەرلەمانتارە بەرپزەکان بۆ موناڤەشە کردن، فەرموون لەگەل ماددەى یەكەم.

بەرپز صباح بیت الله شكري:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

قانون رقم () لسنة 2011

قانون انفاذ قانون اصول المحاکمات الجزائية العسكري العراقي رقم (30) لسنة 2007 في اقليم كوردستان –

العراق

المادة الاولى:

انفاذ قانون اصول المحاکمات الجزائية العسكري العراقي رقم (30) لسنة 2007 في اقليم كوردستان – العراق والعمل باحكامه.

بەرپز پەروین عبدالرحمن عبدالله:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

ياسای ژمارە () ی سالی 2011

ياسای جیبەجی کردنی ياسای بنەمای دادگاییه سزاییهکانی سەربازی عێراقی ژمارە (30) ی سالی 2007

لە هەریمی کوردستان - عێراق

ماددەى یەكەم:

جیبەجی کردنی ياسای بنەمای دادگاییه سزاییهکانی سەربازی عێراقی ژمارە (30) ی سالی 2007 لە هەریمی کوردستان - عێراق و کارکردن بە حوکمەکانی.

بەرپز د.ارسلان بايز اسماعيل/جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

بەلێ، فەرموو.

بەرپز د.دانا سعید صوفی:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

من تەنیا تیبینیم لەسەر ئەو هەیه، یەعنی عادتەن ئەگەر راپورتی ھاوبەش بکریتە بنەمای گفتوگۆ کردنەکان، پیموایە رەزامەندی ئەندامانی پەرلەمانی لەسەر دەوێت، پیموایە پیشتریش ئەو هەر لیژنە مۆتەبەح بوو، جا بۆیە پیش ئەو ماددەکان بخرینە گفتوگۆ کردن و دەنگدانەو، لە لیژنەى یاساییش دەپرسم لەوانەیه پێویست بکات رەزامەندی ئەندامانی لەسەر وەرگیری، سوپاس.

بەرپىز د.ارسلان بايز اسماعيل/جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

ئەو راپۇرتە ھاوبەشە، كە ئىستا خویندراپەو دەپخەینە بەردەستى ئیوہو دەیکەینە راپۇرتى ئەساسى بۇ موناقلەشە كىردن، كى لەگەلداپە دەستى بەرز بکاتەوہ؟ زۆر سوپاس، كى لەگەلدا نىپە دەستى بەرز بکاتەوہ؟ زۆر سوپاس، بەكۆى دەنگ پەسند كرا، فەرموو كاك شقان.

بەرپىز شقان احمد عبدالقادر:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

بەپىپى بەرنامەى كار برگەى سىپەم بەسەرىدا تىپەر بووین نەمانخستە دەنگدانەوہ، كە بەسەردا تىپەر ببین، یەئنى تەئجیل بکرىت بۇ موناقلەشەكە، دەبواپە بە دەنگدان تەئجیل كرا بواپە بۇ موناقلەشە، برگەى سىپەم.

بەرپىز د.ارسلان بايز اسماعيل/جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

فەرموو كاك عەونى.

بەرپىز عونى كمال سعید بەزاز:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئەو مەوزوعە بە دەنگدان حەسم بووہو دواخرا بۇ برگەى ئەخىرى بەرنامەى كارى رۇژى پىشوووتىر، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.ارسلان بايز اسماعيل/جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

كى دەپەوئیت لەسەر ماددەى یەك قسە بکات؟ فەرموو.

بەرپىز كاردۆ محمد پىرداود:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ھەرچەند زۆر زۆر زەحمەتە ئەوہى كە من دەپلیم، لەو یاسایەى كە دەئىتى كى تىبىنى ھەپە؟ رەنگە تىبىنیەكان بۇ ئىنفاز كىردنەكە بىت، بەلام بەراستى ئەم دەقەى كە ئىنفاز دەكەین لەم یاسایە، لە حەقیقەتدا دەبیت ماددە بە ماددە بىخوینىنەوہ، بۇ ئەوہى بزانی چى تىاپە، كە ئىمە پىمان باش نىپە ئىنفاز بکرىت، یەئنى ئەمە قورسە، من نالیم زەحمەتیشە، رەنگە زۆر نىگەران بەم كە ئىستا ئەو قسەپە دەكەم، بەلام ھەندىك شتى تىاپە كە ھىچ عىلاقەى نە بە پىشمەرگەى ئىمە ھەپە، نە بەكارى ئىمە ھەپە، نە بە وەزارتەكەى ئىمەوہ ھەپە، سوپاس.

بەرپىز د.ارسلان بايز اسماعيل/جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

خۆى گە خوڭندىنەۋەى يەگەمى بۇ دەكرىت، دەچىتە بەردەستى لىژنەى پەيوەندىدارو ھەموو پەرلەمانتارىكى بەرپىز، ھەق وايە ئەۋان لەۋى لە موناڧەشەكاندا ماددە بە ماددە، بەند، بەند موناڧەشەى بىكەن لەنىۋان خۇيان، بۇيە راپۇرتى موشتەرەك ھاتوۋە، راستە ئەو ياسايە ھى ھكومەتى عىراقىيە، بەلام ئىمە ئىنڧازمان كىردوۋە گونجاندىۋومانە لەگەل واقىعى كوردستان، فەرمو كاك ھەمە.

بەرپىز محمد احمد على (شارەزوورى):

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

دىارە ئەو پىرۇژە ياسايە ھاتوتە لىژنەى ئىمە و لىژنەى ياسايى دانىشتوۋىن، دىارە لىژنەى ئىمەش دىراسەتى كىردوۋە، ئەم پىرۇژە ياسايە بۇ ۋەزارەتى دىڧاعى عىراقى دەرچوۋە، يەنى ئەۋە نىيە باسى پىشمەرگە بىكات، باسى سەرباز دەكات، ئىمەش ئەم پىرۇژەى كە ھكومەتى ھەرىمى كوردستان ناردوۋىەتى ئىنڧازەكەيە بۇ ۋەزارەتى پىشمەرگەيە، يەنى ئەگەر بىرگە و ماددەكانى دوایى برادەرانى پەرلەمان بىخوڭنەۋە، جگە لە مەسەلەى سەربازى و موھاكەمەى سەربازى و ئوسول موھاكەماتى سەربازى شتىكى دىكە بەدەر نىيە، بۇيە كە ھكومەت ناردوۋىەتى بۇ ۋەزارەتى پىشمەرگە، ئىمەش لە لىژنەكە دىراسەيەكى باشمان كىردوۋە، تەنھا ئەو دوو ماددەيەى پىۋىستى بە گۇران ھەيە، زۇر سوپاس.

بەرپىز د.ارسلان بايز اسماعيل/جىگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

سۇزان خان فەرمو.

بەرپىز سۇزان شهاب نورى:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

بەرپىزان ئەندامانى پەرلەمان.

ۋەزارەتى پىشمەرگە و ھىزەكانى پىشمەرگە بەپى دەستور بەشىكن لە مەنزومەى دىڧاعى عىراقى، لەبەر ئەۋە ئەو ياسايەى كە لەۋى ھەيە، ئەگەر چى مولاھەزات ھەيە لەسەر ئەۋەى مەسەلەن باسى سفونى ھەربى و نازانم چى و ئەم شتانە دەكات، ئەگەر ئىمەش نەمانىت، بەلام ئەم خالانەى كە عىلاقەى ھەيە بەسەر دادگايى كىردنەۋە، چونكە ئەمە ھى دادگايى كىردنە، بۇيە ئىمە دەبىت رەچاۋى ئەۋە بىكەين كە بەشىكىن لە مەنزومەى دىڧاعى عىراقى، دەبىت ئەم ياسايە ۋەك خۇى تەنڧىز بىكەين، زۇر سوپاس.

بەرپىز د.ارسلان بايز اسماعيل/جىگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

بەلى، فەرمو.

بەرپىز عمر عبدالرحمن على:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

نوقتە نىزامىيەكەى من لەسەر شتىكە، يەكەم/ راپۇرتى ھاۋبەش خرايە دەنگدانەۋە دەنگى خۇى لەسەر ھىنا، لەسەر چ شتىك؟ لەسەر ئىنڧاز كىردنى ئەو پىرۇژەيە، ئەم پىرۇژەيە بە ئىنڧاز لە ھكومەتەۋە ھاتوۋە، ئەمە پىرۇژەيەك نىيە بۇ ئىصدار كىردن، پىرۇژەيەكە بۇ ئىنڧاز كىردنى ئەو ياسايەيە كە لە پەرلەمانى

عیراقهوه دەرچوو، لیژنەى ھاوبەش گۆرانکاری لە مۆئەسسەسات و شەخصەکان و عینوانەکانى ئەو پرۆژەیهى کردوو، بۆ ئەوەى بگۆنجیّت لەگەڵ بارودۆخى ھەریمی کوردستان، ئیتر موناقلەشە ھەتتاگریت، تەنیا راپۆرتەکە نەبیت، کە کراوە بە ئەساسى موناقلەشە کردن بەزۆرینەى دەنگى ئەندامانى پەرلەمان، لەبەر ئەوە پێویستە لەسەر راپۆرتەکە قسە بکریّت، زۆر سوپاس.

بەرپز د.ارسلان بايز اسماعيل/جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

ئیمە وەکو سەرۆکایەتى پەرلەمان پیمان باشە ئەم رستەیه ئیزافە بکەین، (انفاذ قانون اصول المحاکمات الجزائية العراقي رقم (30) لسنة 2007 في اقليم كوردستان – العراق والعمل باحكامه فيما يخص قوات پیشمەرگە اقلیم کوردستان – العراق)، لیژنەى یاسایى، جەنابى وەزیر لە ماددەى یەكەم دەلیى چی؟

بەرپز جعفر شیخ مصطفى/ وەزیری پیشمەرگە:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

دیاره ئیمە لەگەڵ پرۆژکەین، وەك برادەرانى ئەندامانى پەرلەمانیش باسیان کرد، ئیمە بەشیکین لە سیستەمى بەرگری عیراق، بەپێى سیستەمى بەرگری عیراق ھەرەسى ئیقلیم ھەیه، بۆیە من پیم باشە ئەوە وەکو لە ماددەى دووھمدا ھاتوو ئەو موستەلەحانە، کە لیڤ دەگۆرین لە کوی ناوی پیشمەرگە دیت لەنیوان قەوسیکدا ھەرەسى ئیقلیم بنووسین، بۆ ئەوەى خیلاقی دەستوور نەبیت، سوپاس.

بەرپز د.ارسلان بايز اسماعيل/جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

لیژنەى ھاوبەش ئاخیر صیاغەتان بخویننەو.

بەرپز عونی کمال سعید بەزاز:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

ئیمە وەکو لیژنەى ھاوبەش پشتگیری لەو پێشنیارە دەکەین، بەتایبەتى جەنابى وەزیری پیشمەرگەش ئامازەى پێدا، ئیستا صیاغەکەى بەو شیوہیە دەخویننەو:

(المادة الاولى):

انفاذ قانون اصول المحاکمات الجزائية العسكري العراقي رقم (30) لسنة 2007 في اقليم كوردستان – العراق والعمل باحكامه فيما يخص قوات الپیشمەرگە (حرس الاقليم)).

بەرپز د.ارسلان بايز اسماعيل/جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو مامۆستا.

بەرپز عمر عبدالعزیز بهاءالدين:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

من نوقتهى نیزامیەکەم لەسەر ئەوہیە، کە ئایا ئەم دەستەواژەیهى کە ئیزافەمان کرد مەفھومی موخالەفە دەگەیهنیت بە ئیستیلاحى قانونى؟ بەو واتایەى یەعنى ئەوہى (لايخص الپیشمەرگە) ئیمە لەگەلى نەبین،

چونکہ ئەو مەفھومەكەى من خۆم تى ناگەم، ئايا مەبەستمان ئەو دەپ تەنھا ئەو بەشەى كە پېشمەرگە دەگریتەو؟ يەنى بەو مانايەى ئىستىسائات ھەيە لەم ياسايە، ئيمە لەگەلدا نين، يان چۆنە؟

بەرپز د.ارسلان بايز اسماعيل/جیگری سەرۆكى پەرلەمان:

كە دەلئین (فيما يخص) ئىستيفاده لەو قانونه دەكەين، بۆ ئەووى شمولى پېشمەرگە بكات، بەلام ئايا ئيمە دەتوانين موحاكمەو موحاسەبەى جەيشى عيراقى بكەين؟ ئەمە تايبەتە بەس بۆ پېشمەرگە، بۆ ھەرەسى حدود، فەرموون ئاخير صياغە بخویننەو.

بەرپز عونى كمال سعيد بەزاز:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

المادة الاولى:

انفاذ قانون اصول المحاكمات الجزائية العسكري العراقي رقم (30) لسنة 2007 في اقليم كوردستان – العراق والعمل باحكامه فيما يخص قوات الپشمەرگە (حرس الاقليم).

بەرپز د.ارسلان بايز اسماعيل/جیگری سەرۆكى پەرلەمان:

بەكوردیەكەى بیخویننەو.

بەرپز پەروین عبدالرحمن عبدالله:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددهى يەكەم:

جیبەجى كرددنى ياسای بنەماى دادگايیە سزايیەكانى سەربازى عيراقى ژمارە (30)ى سالى 2007 لە ھەریمی كوردستان - عيراق و كارکردن بەو ھوكمانەى كە تايبەتە بە ھیزەكانى پېشمەرگە (ھەرەسى ئيقليم) لە كوردستان.

بەرپز د.ارسلان بايز اسماعيل/جیگری سەرۆكى پەرلەمان:

ئىستا دەپخەمە دەنگدانەو، كى لەگەلدايە دەستى بەرز بكاتەو؟ زۆر سوپاس، كى لەگەلدا نيبە دەستى بەرز بكاتەو؟ زۆر سوپاس، (3) كەس لەگەلدا نيبە، بەزۆرىنەى دەنگ پەسند كرا، فەرموون بۆ ماددەيەكى تر.

بەرپز صباح بيت الله شكرى:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

المادة الثانية:

تحل مؤسسات ودوائر الاقليم وشاغلي المناصب فيها محل المؤسسات والدوائر الاتحادية وشاغلي المناصب اينما ورد ذكرها في القانون.

بەرپز پەروین عبدالرحمن عبدالله:

بەرپۇز سەرۋىكى پەرلەمان.

ماددەى دوووم:

دامەزراو و فەرمانگەكانى ھەرئىم و پلەو پاىەكانىان شوئىنى دامەزراو و فەرمانگە فیدرالئىەكان و پلەو پاىەكانىان دەگرئىتەوۋە لە ھەر شوئىنىكى ياساكەدا ھاتبى.

بەرپۇز د.ارسلان بايز اسماعيل/جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

جەنابى وەزىر لەسەر ماددەى دوووم رەئىتان؟

بەرپۇز جعفر شىخ مصطفى/ وەزىرى پىشمەرگە:

بەرپۇز سەرۋىكى پەرلەمان.

لەگەل دەقى ماددەكەم.

بەرپۇز د.ارسلان بايز اسماعيل/جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

كى دەپەوئىت قسە لەسەر ئەو ماددەپە بكات؟ بخوئىنەو، بۇ ئەوۋى بىخەپنە دەنگدانەو.

بەرپۇز عونى كمال سعید بەزاز:

بەرپۇز سەرۋىكى پەرلەمان.

المادة الثانية:

تحل مؤسسات ودوائر الاقليم وشاغلي المناصب فيها محل المؤسسات والدوائر الاتحادية وشاغلي المناصب اينما ورد ذكرها في القانون.

بەرپۇز پەروين عبدالرحمن عبدالله:

بەرپۇز سەرۋىكى پەرلەمان.

ماددەى دوووم:

دامەزراو و فەرمانگەكانى ھەرئىم و پلەو پاىەكانىان شوئىنى دامەزراو و فەرمانگە فیدرالئىەكان و پلەو پاىەكانىان دەگرئىتەوۋە لە ھەر شوئىنىكى ياساكەدا ھاتبى.

بەرپۇز د.ارسلان بايز اسماعيل/جىگىرى سەرۋىكى پەرلەمان:

ئىستا دەپخەمە دەنگدانەو، كى لەگەلداپە دەستى بەرز بكاتەو؟ زۆر سوپاس، كى لەگەلدا نىپە دەستى بەرز بكاتەو؟ زۆر سوپاس، تەنبا (2) كەس لەگەلدا نىپە، بەزۆرپنەى دەنگ پەسند كرا، فەرموون بۇ ماددەپەكى تر.

بەرپۇز صباح بيت الله شكرى:

بەرپۇز سەرۋىكى پەرلەمان.

المادة الثالثة:

على مجلس الوزراء والجهات ذات العلاقة تنفيذ احكام هذا القانون.

بەرپۇز پەروين عبدالرحمن عبدالله:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

ماددەى سىيەم:

پىۋىستە لەسەر ئەنجومەنى ۋەزىران ۋە لايەنە پەيوەندىدارەكان حوكمەكانى ئەم ياسايە جىبەجى بىكەن.

بەرپىز د.ارسلان بايز اسماعيل/جىگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

فەر موو.

بەرپىز د.دانا سعيد صوفى:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

من پىموايە پىشى ئەو، لەوانەيە ھەندىك پىۋىست بەو بەكات ۋەزارەتى پىشمەرگە ھەندىك رىنمايى دەربىكات بۇ ئەو ياسايە، من پىموايە پىشى ئەو ماددەيە، پىۋىستى بە ماددەيەكى تر ھەيە، بۇ ئەو ۋەزارەت بتوانىت رىنمايى دەربىكات، پىش ئەو ۋە ماددەيە تەسبىت بىرىت، سوپاس.

بەرپىز د.ارسلان بايز اسماعيل/جىگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

فەر موو كاك حمە.

بەرپىز محمد احمد على(شارەزوورى):

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

ئەمە ئوسولى موھاكەماتى جەزائىيە، ۋەزارەتى پىشمەرگە چ رىنمايىيەك دەربىكات بۇ مەھاكىمى عەسكىرى، بۇيە پىۋىست بە رىنمايى ناكات، كە ۋەزارەتى پىشمەرگە دەربىكات، ئەمە قانونى ئوسولى موھاكەماتى جەزائىيە، زۇر سوپاس.

بەرپىز د.ارسلان بايز اسماعيل/جىگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

ئاخىر صياغە بخوئىننەو، بۇ ئەو ۋە بىخەينە دەنگدانەو.

بەرپىز صباح بيت الله شكرى:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

المادة الثالثة:

على مجلس الوزراء والجهات ذات العلاقة تنفيذ احكام هذا القانون.

بەرپىز پەروين عبدالرحمن عبدالله:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

ماددەى سىيەم:

پىۋىستە لەسەر ئەنجومەنى ۋەزىران ۋە لايەنە پەيوەندىدارەكان حوكمەكانى ئەم ياسايە جىبەجى بىكەن.

بەرپىز د.ارسلان بايز اسماعيل/جىگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

ئىستا دەيخەمە دەنگدانەو، كى لەگەلدايە دەستى بەرز بىكاتەو؟ زۆر سوپاس، كى لەگەلدا نىيە دەستى بەرز بىكاتەو؟ زۆر سوپاس، تەنيا (2) كەس لەگەلدا نىيە، بەزۆرىنەى دەنگ پەسند كرا، فەرموون بۇ ماددەيەكى تر.

بەريز صباح بيت الله شكرى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

المادة الرابعة:

لا يعمل بأي نص قانوني او قرار يتعارض مع احكام هذا القانون.

بەريز پەروين عبدالرحمن عبدالله:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددهى چوارەم:

كار بە هيچ دەقيكى ياسايى، يان بپاريك ناكري كە لەگەل حوكمەكانى ئەم ياسايەدا ناكوك بن.

بەريز د.ارسلان بايز اسماعيل/جىگري سەرۆكى پەرلەمان:

كى تيبينى هەيە؟ ئاخىر صياغەى بخويئەنەو.

بەريز صباح بيت الله شكرى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

المادة الرابعة:

لا يعمل بأي نص قانوني او قرار يتعارض مع احكام هذا القانون.

بەريز پەروين عبدالرحمن عبدالله:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددهى چوارەم:

كار بە هيچ دەقيكى ياسايى، يان بپاريك ناكري كە لەگەل حوكمەكانى ئەم ياسايەدا ناكوك بن.

بەريز د.ارسلان بايز اسماعيل/جىگري سەرۆكى پەرلەمان:

ئىستا دەيخەمە دەنگدانەو، كى لەگەلدايە دەستى بەرز بىكاتەو؟ زۆر سوپاس، كى لەگەلدا نىيە دەستى بەرز بىكاتەو؟ زۆر سوپاس، بەكۆى دەنگ پەسند كرا، فەرموون بۇ ماددەيەكى تر.

بەريز صباح بيت الله شكرى:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

المادة الخامسة:

ينفذ هذا القانون بعد مضي (ثلاثين) يوما من تاريخ نشره في الجريدة الرسمية (وقائع كوردستان).

بەريز پەروين عبدالرحمن عبدالله:

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان.

ماددهی پینجه م:

ئەم یاسایە دوای تێپەر بوونی (30) سی رۆژ لە میژووی بلاوکردنەوهی لە رۆژنامەى فەرمى (وهقائىعى كوردستان) جیبهجی دهكری.

بەرپز د.ارسلان بابز اسماعیل/جیگری سەرۆکی پەرلهمان:

كى تیبینی ههیه؟ ئیستا دهیخه مه دهنگدانه وه، كى له گه ئدايه دهستی بهرز بکاته وه؟ زۆر سوپاس، كى له گه ئدا نییه دهستی بهرز بکاته وه؟ زۆر سوپاس، به كۆی دهنگ پهسند كرا، ئیستا قانونه كه به گشتی دهخه مه دهنگدانه وه، كى له گه ئدايه دهستی بهرز بکاته وه؟ زۆر سوپاس، كى له گه ئدا نییه دهستی بهرز بکاته وه؟ زۆر سوپاس، به كۆی دهنگ پهسند كرا، پیرۆزبایی دهكهن، هیوادارین سهركه وتوو بن، ئیوهش دهستان خوش بی، فەرموون.

بەرپز عونی کمال سعید بهزاز:

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان.

برگه ی تری بهرنامه ی کار/ خستنه پروو و گفتوگو کردن له سهر پرۆژه یاسای جی بهجی کردنی یاسای سزایی سهربازی (قانون العقوبات العسكري العراقي) ژماره (19) ی عیراقی فیدرال له ههریمی کوردستان، كه له لایه ن ئه نجومه نی وهزیرانه وه پیشکەش کراوه. راپۆرتی هاوبه شمان ئاماده کردوه، ئیستا به زمانی عه ره بی دهیخوینمه وه:

الی / رئاسة برلمان كوردستان - العراق

م/ تقرير حول قانون انفاذ قانون العقوبات العسكري العراقي

رقم 19 لسنة 2007 في إقليم كوردستان-العراق

اجتمعت لجنة الشؤون القانونية ولجنة شؤون البشمره كه والشهداء وضحايا الجينوسايد بتاريخ 4/رهبه ر/2711 كوردي المصادف ليوم 26/9/2011 ميلادي لدراسة مشروع قانون أنفاذ قانون العقوبات العسكري العراقي رقم (19 لسنة 2007) في إقليم كوردستان - العراق، المقدم من قبل مجلس الوزراء في الاقليم بكتابه الرقم 1608 في 29/6/2011 والمحال الى اللجان المعنية بعد القراءة الاولى له في البرلمان بجلسته الاعتيادية المرقمة (1) في 19/9/2011 وبعد المناقشة والمداولة توصي وتقرح اللجان بتأييد انفاذ القانون في الاقليم وتقرح الصياغة التالية بعد تبديل تسلسل المواد من الرقمية الى الكتابية واتباع نفس الاسلوب المتبع في صياغة وتشريع القوانين في برلمان كوردستان.

بەرپز د.رؤزان عبدالقادر دزمی:

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان.

قانون رقم () لسنة 2011

قانون انفاذ قانون العقوبات العسكري العراقي رقم (19) لسنة 2007 في اقليم كردستان - العراق

المادة الاولى:

انفاذ قانون العقوبات العسكري العراقي رقم (19) لسنة 2007 في اقليم كردستان - العراق والعمل باحكامه.

المادة الثانية:

تحل مؤسسات ودوائر الاقليم وشاغلي المناصب فيها محل المؤسسات والدوائر الاتحادية وشاغلي المناصب اينما ورد ذكرها في القانون.

المادة الثالثة:

على مجلس الوزراء والجهات ذات العلاقة تنفيذ احكام هذا القانون.

المادة الرابعة:

لا يعمل بأي نص قانوني او قرار يتعارض مع احكام هذا القانون.

المادة الخامسة:

ينفذ هذا القانون بعد مضي (ثلاثين) يوماً من تاريخ نشره في الجريدة الرسمية (وقائع كردستان).
راجين التفضل بالاطلاع وعرض أصل المشروع والتقرير المشترك بشأنه على البرلمان للمناقشة وأبداء الرأي المناسب والتصويت. مع التقدير.

بەرپز پهروين عبدالرحمن عبدالله:

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان.

بۆ/ سەرۆکایهتی پەرلهمانی کوردستان - عێراق

بابهت/ راپۆرت دهبارهی جیبه جی کردنی یاسای سزایی سهربازی عێراقی ژماره (19) ی سالی 2007 له

ههریمی کوردستان - عێراق

لیژنه‌ی کاروباری یاسایی و لیژنه‌ی کاروباری پێشمه‌رگه‌و شه‌هیدان و قوربانیانی جینۆساید رۆژی 4/4/2011ی کوردی به‌رامبه‌ر به 26/9/2011ی زایینی کۆبووه‌وه بۆ دیراسه‌ت کردنی پرۆژه یاسای (جیبه‌جی کردنی یاسای سزایی سهربازی عێراقی ژماره (19) ی سالی 2007 له ههریمی کوردستان - عێراق)، که له‌لایه‌ن ئه‌نجومه‌نی وه‌زیرانه‌وه به‌ نووسراوی ژماره (1608) له 29/6/2011 پێشکەش کراوه، له‌ دوا‌ی خۆیندانه‌وه‌ی یه‌که‌می له‌ پەرله‌مان له‌ دانیه‌شتنی ئاسایی ژماره (1) له 19/9/2011

رەوانەى لىژنە پەيوەندىدارەكان كراوہ. دواى گفتوگو و تاوتوئى كردن ھەردوو لىژنە پىشتىگىرى جىبەجى كردنى ياساگە دەكات لە ھەريئى كوردستان و پيشنيارى ئەم داپشتنەوہى خواروہ دەكات، دواى گوپىنى رىزبەندى ماددەكان لە ژماروہ بۆ نووسىن و رۆيشتن لەسەر ھەمان شىوازى داپشتنەوہو دەرچوواندىنى ياسا لە پەرلەمانى كوردستان:

ياساى ژمارە () ى سائى 2011

ياساى جىبەجى كردنى ياساى سزايى سەربازى عىراقى ژمارە (19) ى سائى 2007 لە ھەريئى كوردستان -
عىراق

ماددەى يەكەم:

جىبەجى كردنى ياساى سزايى سەربازى عىراقى ژمارە (19) ى سائى 2007 لە ھەريئى كوردستان و كارکردن بە ھوكمەكانى.

ماددەى دووہم:

دامەزراو و فەرمانگەكانى ھەريئە و بەرپۆبەھەرى پاىەكانيان شوپىنى دامەزراو و فەرمانگە فيدرالىيەكان و بەرپۆبەھەرى پاىەكانيان دەگرىتەوہ لە ھەر شوپىنىكى ياساگەدا ھاتبى.

ماددەى سىيەم:

پىويستە لەسەر ئەنجومەنى وەزيران و لايەنە پەيوەندىدارەكان ھوكمەكانى ئەم ياسايە جىبەجى بگەن.

ماددەى چوارەم:

كار بە ھىچ دەقتىكى ياسايى، يان بىرپارىك ناكرى كە لەگەل ھوكمەكانى ئەم ياسايەدا ناكۆك بن.

ماددەى پىنجەم:

ئەم ياسايە دواى تىپەربوونى (30) سى رۆژ لە مىژووى بلاوكردنەوہى لە رۆژنامەى فەرمى (وہقائىعى كوردستان) جىبەجى دەكرى.

ئاگادارى راپورتى ھاوبەش بن لەم بارەيەوہو بخرىتە بەردەم پەرلەمان بۆ گفتوگوكردن لەسەرى و دەرپىنى راي گونجاو لەبارەيەوہو دەنگدان لەسەرى.

بەرپىز د.ارسلان بايز اسماعيل/جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:
فەرموو.

بەرپىز د.رؤزان عبدالقادر دزەبى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ھەردوو لىژنە پيشنيار دەكەين، كەوا راپورتى ھاوبەش بكرىتە بنەماى گفتوگوپەكان، ئەگەر ئەو پيشنيارە بديتە دەنگدان، زۆر سوپاس.

بەرپىز د.ارسلان بايز اسماعيل/جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

دیاره ئینفاز کردنی ئەو پرۆژە قانونه له ئەسڵدا له حکومهتەوه هاتوو، دواى دیراسەت کردن و تەنسیق له گەل حکومهت، هەردوو لیژنەکه یەك راپۆرتی هاوبەشیان داوه بۆ ئەو دارشتنه تازەى کراوه لەلایه ن لیژنەکهوه دەپخهینه دەنگدانەوه، بۆ ئەوهى بېتته ئەساس بۆ موناڤهشه کردن، کى له گەلدايه دەستى بەرز بکاتەوه؟ زۆر سوپاس، کى له گەلدا نيه دەستى بەرز بکاتەوه؟ زۆر سوپاس، یەك کەس له گەلدا نيه، بەزۆرىنهى دەنگ پەسند کرا، فەرموو ماددهى یەكەم بخویننەوه، بۆ موناڤهشه کردن.

بەرپز صباح بیت الله شکرى:

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان.

قانون رقم () لسنة 2011

قانون انفاذ قانون العقوبات العسكري العراقي رقم (19) لسنة 2007 في اقليم كوردستان - العراق

المادة الاولى:

انفاذ قانون العقوبات العسكري العراقي رقم (19) لسنة 2007 في اقليم كوردستان - العراق والعمل باحكامه.

بەرپز پهروين عبدالرحمن عبدالله:

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان.

ياسای ژماره () ی سالی 2011

ياسای جيبه جي کردنی ياسای سزایی سهربازی عيراقی ژماره (19) ی سالی 2007 له هەريمی كوردستان -

عيراق

ماددهى یەكەم:

جيبه جي کردنی ياسای سزایی سهربازی عيراقی ژماره (19) ی سالی 2007 له هەريمی كوردستان و کارکردن به حوكمه كانى.

بەرپز عونى كمال سعيد بهزاز:

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان.

پيشنيار دهكهين فهقه ريهك ئيزافه بكریت، وهكو ئەوهى له قانونى نوسول موحاكەمات جهزائى عيراقى له كوردستان جى به جى كرا، له ئاخىرى ماددهكه بهو شيويه بيت، كه ئيستا ده بخوينمه وه:

﴿المادة الاولى:﴾

انفاذ قانون العقوبات العسكري العراقي رقم (19) لسنة 2007 في اقليم كوردستان - العراق والعمل باحكامه فيما يخص قوات الپيشمه رگه (حرس الاقليم) ﴿﴾.

بەرپز د.ارسلان بايز اسماعيل/جیگری سەرۆکی پەرلهمان:

جهنابى وهزير.

بەرپز جعفر شيخ مصطفى/ وهزيرى پيشمه رگه:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

لەگەڵ پېشنارەكەم.

بەرپز د.ارسلان بايز اسماعيل/جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

كی دەیهوئیت قسه لهسەر ئەو ماددیه بکات؟ فەرموو.

بەرپز ریباز فتاح محمود:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

من لهوانهیه لهم بوارهدا موختەس نەبم، بەلام من تەنانەت لهوانهیه وەكو پرسیاریش بێت، یهعنی ئەم یاسایه لهوانهیه زۆرتر بهو ئاراستهیه دارپژرا بێت له ولاتیك كه وشه‌ی سهربازی ئیلامی بێت، له‌بەر ئەوه لهوانهیه عقوباته‌كان تا رادهیه‌کی زۆر قورس بن، یهعنی پرسیاره‌كه‌ی من ئەوهیه ئایا ئەو بیرو بۆچوونه‌ی ئیلمه بۆ دروست کردنی ده‌ولەتیکی له‌و شیوه‌یه‌ی كه‌ باسی ده‌که‌ین، كه‌ تیایدا پیشه‌ی سهربازی، پیشه‌یه‌که‌ زیاتر به‌ستراوه به‌ حه‌زی که‌سه‌که‌و به‌و ئیلمیازیه‌ی به‌رامبه‌ری وه‌ریده‌گریت؟ یهعنی ئەمه له‌گه‌ڵ ولاتیکی دیکه که سهربازی بوون ئیلامیه، جیاوازی ده‌بیت، یان جیاوازی نابیت، کاریکی ئاساییه، یاخود نا؟ تهنه‌ا تیبینییه‌که‌م له‌سەر ئەوه بوو.

بەرپز د.ارسلان بايز اسماعيل/جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

زۆر سوپاس، كاك عبدالسلام فەرموو.

بەرپز عبدالسلام مصطفى صديق:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

من يه‌ك تيبينيم هه‌بوو، به‌س بووه دوو تيبين، له‌ ياسای رابردووش (فيما يخص) به‌ عه‌ره‌بی مانای ئەوه‌یه ئەو شتانه‌ی له‌ناو قانونه‌که‌یه په‌یوه‌ندیان پێوه هه‌یه، من پېشنیار ده‌که‌م بڵین ﴿وتطبيق احكامه على قوات الپيشمه‌رگه (حرس الاقليم)﴾، یهعنی له‌ جياتی (العمل على احكامه فيما يخص) بڵین ﴿وتطبيق احكامه على قوات الپيشمه‌رگه (حرس الاقليم)﴾، ئەگه‌ر ئیجازه هه‌بیت بۆ تیبینی دووهم، عیراق به‌پێی ده‌ستووور و به‌پێی خدمه‌ی ئیلامی نییه، یهعنی به‌س ویستم ئەو مه‌لوماته بڵیم، واتا ئەو مه‌ترسیه نییه، ئەوه‌ی كاك دكتور ده‌ئیت، سوپاس.

بەرپز د.ارسلان بايز اسماعيل/جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

لیژنه‌ی یاسایی.

بەرپز عونی کمال سعید به‌زاز:

بەرپز سەرۆکی پەرلەمان.

پېشمەرگه، واتا (حرس الاقليم) به شيكه له مهنزومهى دىفاعى عىراقى، ئەو ئەحكامانهى لهوئى ههيه، ئيمه مهبهستان ئهوهيه ئەو ئەحكامانهى كه جى بهجى دهكرىت لهسەر ئەفراى پېشمەرگه واتا (حرس الاقليم)، تهنه ئهوان جى بهجى دهكرىت، ههنديك مادده ههيه پېچهوانهى ئەوانهيه، كه ئيمه كارى پى دهكهن، بهلام خدمهى ئيلزامى له عىراقىش نهماوتهوه، ئەگەر قانون دهرچوو و جى بهجى بكرىت، ئەوه ئەو وهخته حيسابىكى ديكهى بۆ دهكرىتهوه، سوپاس.

بهريز د.ارسلان بايز اسماعيل/جيگري سرؤكى پهرلهمان:

كاك كاروان فهرموو.

بهريز كاروان صالح احمد:

بهريز سرؤكى پهرلهمان.

من پيموايه ئيمه ئەو ياسايه تهنه بۆ وهكو گويم له جهنابت و برادرانىش بوو تهنه بۆ حهرس حدودتان داناه، يهعنى پيتان وايه بهس بۆ حهرس حدوده، حهرس ئيقليمه، ئەگەر بهس بۆ ئەوهيه، يهعنى كهواته ئيمه هيشتا دوو هيزى پېشمەرگه مان ههيه يهكمان نهخستوتهوه، جوړهها هيزى چهكداريمان ههيه يهكمان نهخستوتهوه، ئيمه تهنه لهسەر پشكيكى بچووكى ئەو هيزه قسه دهكهن، ئەويش پاسهوانى سنووره، عهفو پاسهوانى ههريمه، حهز دهكهم روونى بكنهوه، ئيمه وا تى نهگهشستين له قسهكهى جهنابت، سوپاس.

بهريز د.ارسلان بايز اسماعيل/جيگري سرؤكى پهرلهمان:

فهرموو كوستان خان.

بهريز كوستان محمد پيرداود:

بهريز سرؤكى پهرلهمان.

ئوهندهى ههر له ماددهى يهكهمهوه كاتيك كه سهيرى دهكهن، ههر كه تهعريفى جهيش كراوه، دهزانى ئەمه لهگهڵ ئەم ههريمهى ئيمه گونجاو نيه، چونكه باسى قواتى بهحرى و جهوى و بهرى دهكات، يهعنى ئەم ياسايه كۆمهليك له معانيهكان و كه سهيرى دهكهن لهگهڵ ههريمدا ناگونجيت، دواتر كه داخلى عقوبات و ئەوه دهبيت، بهراستى كۆمهليكى شتى نا مهدهنى تيايه لهسەر مهسهلهى ئيعدام و ئەو سجن و شتانه، بويه داوا دهكهم كه ئەم دانيشتنه دوا بخريت، بۆ ئەوهى باشتر ديراسه بكرىت، بۆ گونجاندى لهگهڵ ههريمدا، ههر هيج نهبيت وا بگونجيت، من باسم كرد ههر له ماددهى يهكهمهوه كه باسى جهيش دهكات دهليت قوهتى بهحرى و جهوى، كه ئيمه ئەوهمان نيه وهك ههريم، ناكريت تۆ بليى لهبهر ئەوهى له عىراق ههيه نافيزى بكهم، بهلام شتيك بيت كه له ههريمهكهى تۆ وجودى نيه، جا بهراستى لهناوهخودا كۆمهلي شتى نا مهدهنى تيايه لهگهڵ ئەو بانگهشهيهى ئيمه ناگونجيت، بويه من داوا دهكهم تهنجيلى بكهن، بۆ ئەوهى باشتر ديراسهى بكهن، ئەگەر نافيزيشمان كرد به كۆمهليك ههوارهوه بيت، سوپاس.

بەرپز د.ارسلان بايز اسماعيل/جیگری سەرۆکی پەرلهمان:

كاك حمه شارهزووری فەرموو.

بەرپز محمد احمد علی(شارهزووری):

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان.

من که سەرۆکی لیژنه و دیاره هینیان کردوو، من حز دهکەم تەوزیجیکی زیاتر بدهم، ئەو هی كاك كاروان حەرەسی ئیقلیمه، بەرپز وهزیری پێشمەرگهش ئیشارهتی پێدا، ئیমে بهپێی دهستووری عێراقی نابیت شتیك موخالهفه بکهین، چونکه دهستووری عێراقی دهلیت پێشمەرگه لهناوخوا حەرەسی ئیقلیم، بۆیه بهو حەرەسی ئیقلیمه ئەوه، ئینجا ئەمه دانراوه بۆ وهزارهتی دیفاعی عێراقی، بۆ موحاكهمه ی عهسکهری وهزارهتی دیفاعی عێراقی، ئیمهش بهشیکین له مهنزومه، وهزارهتی دیفاعی عێراقی قوهی بهحری ههیه، قوهی بهری ههیه، قوهی جهوی ههیه، ههموو قواتهکانی ههیه، یهعنی موحاكهمات ههر یهکیك قوهی بهری مهحکهمه ی خۆی ههیه، قوهی جهوی مهحکهمه ی خۆی ههیه، بۆیه ئیمه ئەوهندهی که نهفازی دهکهن، دهلیین عیلاقه ی به پێشمەرگه وه ههیه، عیلاقه ی به پێشمەرگه وه ههیه له ههریمی کوردستان، تهنه ئیمه یهك مهحکهمه ی عهسکهریمان ههیه، مهحکهمه ی عهسکهری پێشمەرگه، ئەویش لهسهر هروب و نازانم را کردن و ئەوانه ی که موحاكهمه ی عهسکهری، بهلام لهبهر ئەوهی له مهوادهکانیان راسته که کوێستان خان باس دهکات ئیعدام و ئەو شتانه ی تیايه، بهلام ئەگەر ئەوه بیخوینێتهوه به تهفاسیل کۆمه لیک شتی تیايه دهچیته نازانم موخيله به شهرهف و به خیانهت و چی و حوکمی ئیعدامه کهیان تیايه، سوپاستان دهکهم، من ههر ئەو تەوزیجهم ههیه.

بەرپز د.ارسلان بايز اسماعيل/جیگری سەرۆکی پەرلهمان:

فەرموو پهیمان خان.

بەرپز پهیمان عزالدین عبدالرحمن:

بەرپز سەرۆکی پەرلهمان.

من پێش ئەوهی رهئی خۆم بلیم پرسیاریکم ههیه له لیژنه ی یاسا لیژنه ی ناوخوا، که ئایا به وردی ئەوان دیراسه ی ئەو قانونه یان کردوو، یان به تهنیا قسه یان لهسهر ئینفاز کردنی کردوو؟ چونکه ئەگەر دوو ماده به تهنیا ئیشارهت پێ بکهین، ماده ی (7) و ماده ی (10)، له ماده ی (7) دا که تهعریفی عه دو دهکات، یهعنی ئیمه ئەگەر وردی بکهینهوه، رهنگ بییت له مهرحه لهیه کدا، له قوناغیکدا ئەو دوژمنه کوردیش بگریتهوه، خۆمان بگریتهوه له دژی خۆمان بهکار بهیندریتهوه، جیايه لهوهی که له ماده ی (10) دا، که له عقوباته کاندایا ئیعدام دهکات، یهعنی ئیمه ههتا ئەگەر جمهوری عێراق به نمونه وه بگرین، که ئەم قانونه له عێراق دایه، تهوه جوهی رهئیسسی جمهوری که ئەوهیه که عقوبه ی ئیعدام نه بییت، واتا دژی عقوبه ی ئیعدامه، ئیمه له جیاتنی ئەوهی بهرهو دیموکراسیهت دهروین و بمانه وییت

عقوبەى ئىعدام لەقانونى عقوباتى عىراقىشدا لابلەين، لەمەدا جارىكى تر دايىننەنەو، بەرپاستى ئەمە زۆر ناکۆكەو، بۆيە منىش پشتىوانى پېشنيارەكەى كوېستان خان دەكەم، كە تەنجىل بىكرىت بۆ دىراسەيەكى وردتر، سوپاس.

بەرپىز د.ارسلان بايز اسماعيل/جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

مامۇستا عومەر فەرموو.

بەرپىز عمر عبدالعزيز بهاءالدين:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

من تىبىنىم ئەوئەيە پىش ئەوۋە فىعلەن ئەو ماددەيە جەوھەرى مەوزوعەكەيە، چونكە ئەگەر بىرپارى ئىنفازيماندا مەجال نامىنىت بۆ قسە كردن، تۆزىك شەفاف لەم مەوزوعە قسە بكەين، ئەگەر ئەمە لە زىمنى سەلاحياتى حەسرى عىراقەو ئىمە ناتوانين بەنىسبەت ھىزەكانى خۆمانەوۋە شتىكىمان ھەبىت ئەوۋە قسەيەكمان نىيە، بەلام ئەگەر قەرار بىت بتوانين ئەوۋە خۆ شتىك بكەين، يان تەعدىلى ئەمە بكەين، ئەم ياسايە، موشەرى عىراقى لەگەئىمەو شتىكى زۆر باشىشى تىايە، بەلام بەرپاستى پىرە لە سەغەرات (ئغرات)، من يەك، دوو تىبىنى بۆ نمونەى ئەوۋە برادەران باسيان لى كرد عەرز دەكەم، لە بەشى ئىعدامدا (24) حالەتى ئىعدامى تىايە، ئىمە دەئىين بۆ ھىزى پىشمەرگە ئەمە دەكەين، ((24) حالەتى ئىعدامى تىايە كە لەولائە تەوۋجەھىك ھەيە ئەسلەن باس لە ھەلگرتنى ئىعدام بكات، يەككە لەو حالەتە بەسىتانە ئەوۋەيە دەئىت بە سىر كەشف كردنىك عقوبەى ئىعدام جى بەجى دەكرىت، يەئنى من تى ناگەم لەگەل رىزم بۆ برايانى ھەردوو لىژنەو لىژنە پەيوەندارەكان، بەتايبەتى لىژنەى ياسايى و لىژنەى پىشمەرگە، ئايا حەرف بە حەرف ئەمەيان خويندۆتەو؟ ئەگەر خويندەتيانەوۋە، ئەو تىبىنيانەى ئىستا بۆ پەرلەمانتاران دروست بوو، بۆجى وەكو ياساي پىشوۋەكە نەنووسرا، ئىمە ئەو بەشەى كە ناخا بە موشەرى و بەبىر كردنەوۋەى موشەرىعى كوردستان، كە سەلاحيەتىشمان ھەيە دەستكارى بكەين، بۆجى ئەوتىبىنيانەيان نەنووسىو؟ چونكە ئەگەر بەو ئىتياقە بلىين ئىنفاز دەكرىت، ئىتر دەبىت ئىلتىزام بكەين بەم قانونەوۋە بە حەزافىرى، لەبەر ئەوۋە منىش رەئىم لەگەل ئەو برادەرانەيە، كە داواى ئەوۋە دەكەن تەنجىل بىكرىت، يان بەلايەنى كەم ئىستا مەجال بدرىت ئەو مولاھەزانەى خۆيان بۆيان دروست بوو برايانى ھەردوو لىژنە قسەى لەسەر بكەن بە شەفاى، سوپاس.

بەرپىز د.ارسلان بايز اسماعيل/جىگىرى سەرۆكى پەرلەمان:

سۆزان خان فەرموو.

بەرپىز سۆزان شھاب نورى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ھەندىك بابەتى تىايە، من جارىكى تر دەئىمەوۋە ھىزى پىشمەرگەى كوردستان بەشىكە لە مەنزومەى دىفاعى عىراق، ئەگەر ئىستا حالەتتىكى ناتەبىعى ھەيە لەوۋەى كە ئەو تىكەلاو بوونە دروست بىت، سبەى

رۆژی سەربازی ئیমে، سەربازی کورد، که رۆیشتە بەغدا پێی نالین ئیমে بە قانونەکهی هەریمی کوردستان ئەوەی که خۆمان دامانناوە موخاکەمە دەکەین و عقوبەت دەدەین، دەبێت بەو قانونە بێت که لە عێراقدا هەیه، هەر خۆی مەنتیق و دەلێت، لەبەر ئەوەی تۆ بەشیکی لە مەنزومەیهکدا، دەبێت بۆ ئەوەی ئەو مەنزومەیه پەیرهوی دەکات، تۆش ئەو بەشە هی خۆتە بە هەمان شیوە پەیرهوی بکەیت، ناکرێت، راستە هەتا ئیستا ئیমে سفر نەیسەتمان هەیه لەناو جەیشی عێراقیدا، بەلام سبەی رۆژی که ئەو مەنزومەیه هەمووی بۆوه بە یەک، دەبێت یەک یاسا حوکمی لەسەر بکات، جارێکی تر دەیلێمەوه هەر دەستکاری کردنیکی ئەم یاسایە دەمانخاتە حالەتیکی تەعقیدی دەستورییەوه، لەبەر ئەوەی هیزی پێشمەرگە ی کوردستان بەپێی دەستور بەشیکی لە مەنزومە ی عێراق، راستە هەتا ئیستا عێراق ئەمە ی نەگرتۆتە بەرچاو، راستە هەتا ئیستا عێراق بودجەکه یان بۆ سەرف ناکات، ئەمانە هەمووی راستە، بەلام لە یاساو قەوانیندا هیچ نەبێت ئیমে پابەند بوونی خۆمان بە وەزارەتەوه دیاری بکەین، زۆر سوپاس.

بەرپێز د. ارسلان بابز اسماعیل/ جیگری سەرۆکی پەرلەمان:

لیژنە ی هاوبەش رەئیتان.

بەرپێز عونی کمال سعید بەزاز:

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان.

هەریمی کوردستان هەتا ئیستا بەشیکی لە عێراقی فیدرال، پێشمەرگە که حەرەسی ئیقلمی پێ دەلێن بەپێی دەستوری عێراقی بەشیکی لە قواتی عێراقی، بلێین و نەلێین ئەوه واقیعیکە، بەلام ئیমে تایبەتمەندی پێشمەرگەمان پاراستوووه کارمان کردوووه لە پێناو خزمەت کردنی شەریحە ی پێشمەرگە، و اتا لیژە باسی ئەوه دەکەین ئەگەر پێشمەرگە موخالەفەیهکی کرد بە چ قانونیکی ئیমে موخاکەمە ی بکەین؟ تەبعەن دەبێت بگەرپێنەوه بۆ قانونی عقوباتی عەسکەری عێراقی، لەبەر ئەوەی قانونمان نییه لە کوردستان تایبەت بێت بە عقوباتی عەسکەری پێشمەرگە، ئەوه یەک.

دوو/ ئەندام پەرلەمانیک ئیشارەت بەوه دەدات دەلێت عقوبە ی ئیعدام بەنیازە ئیلافا بکرێت، عقوبە ی ئیعدامی مەدەنی جیاوازه، عقوباتی عەسکەری جیاوازه، عەسکەری حالەتیکی تایبەتی خۆی هەیه، ئەحکامەکانی قورسە و توندە، لە هەموو دنیا دا وایه، ئیমে که ئیستا پەیرهوی نیزیامی فیدرالی دەکەین لە عێراق بەو وەزە تەعامول دەکەین لەگەل قەوانینی عێراقی، و اتا دووبارە ی دەکەمەوه ئیমে بەشیکی لە عێراق، پێشمەرگەش بەشیکی لە مەنزومە ی دیفاعی عێراقی و جی بە جی کردنی ماددەکه بەو شیوێهه که بگونجیت لەگەل سیفەتی پێشمەرگە، و اتا بلێین ناو دوو کەوانە (حرس الاقلیم)، ئیমে لە لیژنە ی هاوبەش بەباشی دیراسەتی ئەو یاسایەمان کردوووه، که لە لایەن حکومەتەوه ئاراستە ی پەرلەمان کراوه بەرپێگە ی ئەنجومەنی شووراهە تایتەوهوه، ئەحکامەکانی بەو شیوێهه صیاغە کراوه بە مەبەستی ئەوهیه ئەگەر هاتو موخالەفات بوو، موخالەفە ی قەوانینی عەسکەری کرا لەناو هیژەکانی پێشمەرگە، ئەو یاسایانە ی که پەیهوستانە بەوان جی بە جی دەکرێت، زۆر سوپاس.

بەرپۆز د.ارسلان بايز اسماعيل/جېڭرى سەرۆكى پەرلەمان:

كاك عەدنان فەرموو.

بەرپۆز عەدنان عثمان محمد:

بەرپۆز سەرۆكى پەرلەمان.

من بەجيا لهوهى كه تهنجيل دهكریت، يان تهنجيل ناکریت، هەرچهنده هاوړام لهگه‌ل قسه‌كانى كوستان خان و پەيمان خان، بەلام لهراستيدا مەوزوعەكە بەو شپۆبە نىيە، مەسەلەكە ئەووبە ئەگەر ئەم ياسايە گرنگە بۇ واقىيە كوردستان و بۇ تەنزيم كردنى هيّزى پيشمەرگە له رووه جهزائيه‌كان وعقوباته‌كانه‌وه، ئەوه پەرلەمانى كوردستان قسەى لەسەر دەكات و ئىنفازى ئەو ياسايە دەكات، مەسەلەن كه پەرلەمانى عىراق دەريكردوووه ئىستاش پياده دهكریت له عىراقدا، ئەگەر ئەمە بەشيكە له سه‌لاحياتى حەسرى حكومەتى مەرگەزى، لهراستيدا پيوستمان بەوه نىيە كه ئيمە ئىستا ليرە ئىنفازى بكهين، لەبەر ئەوهى ئەگەر سه‌لاحيات حەسرى حكومەتى عىراقىيە، چ پيوست دەكات پەرلەمانى كوردستان ئىستا بپاريكى لەسەرداوه، واتا ئەوه هەر خۆى نافىزه، يەعنى ئۆتوماتىكيەن نافىزه، چونكه بەشيكە له سه‌لاحياتى حەسرى، بەلام ئەگەر بەشيك نىيە له سه‌لاحياتى حەسرى، ئەوه پەرلەمانى كوردستان بۆى هەيه هەندى بەندى تەعتيل بكات، هەندى بركەى تەعتيل بكات، هەندى ماددهى تەعتيل بكات، هەموارىشى بكاتەوهوه هەندى بەندى تريشى بۇ ئىزافە بكات، تەنها ئىنفاز كردنەكەى نىيە، سوپاس.

بەرپۆز د.ارسلان بايز اسماعيل/جېڭرى سەرۆكى پەرلەمان:

كاك حمە شارەزوورى فەرموو.

بەرپۆز محمد احمد على(شارەزوورى):

بەرپۆز سەرۆكى پەرلەمان.

سەرەتا دياره براى بەرپۆز كاك عەونى ئىشارەتى پيدا ئەم پرۆژە ياسايە له حكومەتەوه هاتوو، دياره له حكومەتەوه هاتوو له وهزارەتى پيشمەرگەو مەحاکمى عەسكەرى ئەم ياسايەيان بينيوه له ريگەى مەجلىسى شوورا، ئيمەش خویندووومانەوه، يەعنى وەنەبیت هەر لهخۆمانەوه لهگه‌ل لیژنەى ياسايیدا دانیشتووین بەنیو سەعات جوابیان بدەینەوه، من حەز دەکەم بەوهى كه بزانی ئوسولى موحاکمەماتى عەسكەرى لههه‌موو دنیادا جیاوازه له ئوسولى موحاکمەماتى مەدەنى، ئوسولى موحاکمەماتى عەسكەرى كۆمەللیك زەوابت دادەنى بۇ عەسكەر، يەعنى ئەگەر بیخوینیتەوه مەسەلەى ئیعدام، مەسەلەى خیانهتى تیايه، نازانم سړى تیايه، برادەریك نازانم من حورمەتم هەيه لەسەر قسه‌كەى تى ناگەم دەلێت هی وای تیايه لەسەر سړىكى بچووك، ئى باشه عەسكەریك، لیوايه‌كه يەك سړى بچووك دەردەكات بۇ دوزمن هەموو لیوايه‌كه دهگریت، عقوبەكەى دياره سارمتره له عقوبەيه‌كى مەدەنى، بۆيه ليرە هاتوووه ئيمە كه دیراسەمان کردوووه پرسیشمان کردوووه، ئەوانەشمان گۆریتەوه، ديمەوه سەر ئەوهى كه جه‌نابى وهزيرى

پېشمەرگه ئىشارەتى پېدا ئىمە موشكىلەكەمان لەگەل حكومەتى ناوئەندە، بەوہى كە پېشمەرگە بەشىكە لە مەنزومەى دىفاعى عىراقى، ئەم ياسايە لە سالى 2007 دەرچووہ لە كوردستاندا نەفاز نەبووہ، يەعنى يەككە لەو شتانەى كە پېمان دەفرۆشنەوہ ئەم ياسايە نەفاز نەبووہ، بۆيە ئىستا حكومەت و وەزارەتى پېشمەرگەش دەيەوئت ئەم ياسايە نەفاز بكات، بۆ ئەوہى ئەو ئالۆزيەو ھەندى شت ھەيە لەگەل ئەوانە بەراستى ھين بېتەوہ، سوپاس.

بەرپز د.ارسلان بايز اسماعيل/جىگري سەرۆكى پەرلەمان:

ئاخىر قسە كاك رىباز فەرموو.

بەرپز رىباز فتاح محمود:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

وابزانم يەكەم قسە خۆم كردم، با ئاخىرەكەش كۆتايى پى بىنم، من يەك پېشنيار دەكەم، ئەگەر بىرپارېشە ئىمە ئەم ياسايە دەربەكەين بۆ ھەريمى كوردستان، كەس ھىچ كېشەى لەگەل ئەوہ نىيە كە ياسايەك نەبىت بۆ ئەو بابەتە، بەلام دەكرىت ئىستا ئەم بابەتە دوا بخرىت، دواتر پەرلەمانى كوردستان بۆ خۆى ماددە بە ماددە، بەند بە بەند موناقلەشەى لەسەر بكات، كامەى بەدل بوو ئۆكەى دەكات، كامەشى بەدل نەبوو دەتوانىت دەنگى لەسەر نەدات، بۆ ئىستا ئىمە ھەموو پەرۆزە ياساكە، لەوانەيە بەشىكى زۆرى نەيخوئىند بېتەوہ، يەعنى بۆ دەبىت يەكسەر ھەموو ياساكە بخرىتە دەنگدانەوہ، كە ئەمە ئىنفاز بكرىت، ياخود نەكرىت، سوپاس.

بەرپز د.ارسلان بايز اسماعيل/جىگري سەرۆكى پەرلەمان:

ئىستا دوو رەئى جياواز ھەيە، يەككىيان دەلئىت ماددەكە وەكو خۆى بىت، فەرموو جەنابى وەزىر.

بەرپز جعفر شىخ مصطفى/ وەزىرى پېشمەرگە:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىستا كە وەزارەتى پېشمەرگە بەراستى بۆشايەكى ياسايىمان ھەيە، ئىمە بە ياسايەكى زۆر كۆن كار دەكەين، لەبەر ئەوہ ئىمە پېويستىمان بە ياسايەكى وا ھەيە كە ئىمە لە وەزارەتى پېشمەرگە ئىشى پى بکەين، بۆ مەعلوماتى بەرپزىت و ھەموو برادەرانى ترىش، ئىستا يەك دادگای سەربازى پېشمەرگە ھەيە لەھەموو كوردستاندا، ھىچ دادگايىيەكى سەربازى نىيە، ھەموو پېشمەرگەيەكەش لە سەرتاسەرى كوردستان موخالەفەيەك بكات، ئەگەر پېشمەرگە بە پېشمەرگە، پېشمەرگە بە پۆلىس بىت ئەو دادگايىيە دادگايى دەكات، ئەگەر ئىمە ئىش بەو قانونە نەكەين و بلئىن ئەمە قانونىكىشمان ناوئىت، جا وەزارەتى پېشمەرگەشمان بۆ چيە، با لەگەل وەزارەتى دىفاعدا بىكەين بە يەك و ھەر وەزارەتى دىفاع بىت، لەبەر ئەوہ پېويستمان بەم پەرۆزە ياسايە ھەيە، كە لىرە دەنگى لەسەر بدرىت و بىت بە ياسايەك بۆ كارگردنى محاکمى پېشمەرگە لە ھەريمى كوردستان، سوپاس.

بەرپز د.ارسلان بايز اسماعيل/جىگري سەرۆكى پەرلەمان:

بەپەيزان، رەئىيەك ھەيە دەئىت ئەم ماددەيە ۋەكو خۇي بىمىنئەتەۋەو موناڧەشە بىكرىت، رەئىيەكى تىرىش ھەيە پىشنىيار دەكەن دەئىن موناڧەشە كىردنى ئەم مەسەلەيە، ئەم پىرۇژە ياسايە بۇ ئىنڧاز كىردنى تەئجىل بىكرىت، تاكو باشتر دىراسە بىكرىت، باشتر ئەسلى ماددەكە موناڧەشە بىكرىت، لەبەر ئەۋەى چوار كەس داۋاي ئەۋەيان كىردوۋە، ئىستا ئەو پىشنىيارە دەخەمە دەنگدانەۋە، كە دەئىت ئەم پىرۇژە ياسايە بۇ ئىنڧاز كىردنى پىۋىستى بە دىراسەى زىاتەر ھەيە، بە وردبۋونەۋەى زىاتەر ھەيە، بۇ ئەۋەى باشتر بىگونجىت لەگەل ۋاڧىعى كوردستان، كى لەگەل ئەو پىشنىيارەيە بۇ تەئجىل كىردن دەستى بەرز بىكاتەۋە؟ (25) كەس لەگەلدايە، زۆر سوپاس، كى لەگەلدايە بەردەۋام بىن لەسەر ئىنڧاز كىردنى پىرۇژە ياساكە دەستى بەرز بىكاتەۋە؟ (44) كەس لەگەلدايە، كەۋاتە ئاخىر صىياغەى بىخوئىننەۋە، فەرموون.

بەپەيز عونى كمال سعید بەزاز:

بەپەيز سەرۋكى پەرلەمان.

المادة الاولى:

انفاذ قانون العقوبات العسكري العراقي رقم (19) لسنة 2007 في اقليم كوردستان – العراق والعمل باحكامه فيما يخص قوات البشمرگه (حرس الاقليم).

بەپەيز پەروين عبدالرحمن عبدالله:

بەپەيز سەرۋكى پەرلەمان.

ماددهى يەكەم:

حىبەجى كىردنى ياساى سىزايى سەربازى عىراقى ژمارە (19)ى سائى 2007 لە ھەرىمى كوردستان و كار كىردن بە ھوكمەكانى كە تايبەتە بە ھىزەكانى پىشمرگە (حرس الاقليم) لە كوردستان.

بەپەيز د.ارسلان بايز اسماعيل/جىگىرى سەرۋكى پەرلەمان:

ئىستا دەيخەمە دەنگدانەۋە، كى لەگەلدايە دەستى بەرز بىكاتەۋە؟ (50) كەس لەگەلدايە، زۆر سوپاس، كى لەگەلدا نىيە دەستى بەرز بىكاتەۋە؟ (15) كەس لەگەلدا نىيە، زۆر سوپاس، بەزۆرىنەى دەنگ پەسند كرا، فەرموون بۇ ماددەيەكى تر.

بەپەيز صباح بيت الله شكرى:

بەپەيز سەرۋكى پەرلەمان.

المادة الثانية:

تحل مؤسسات ودوائر الاقليم وشاغلي المناصب فيها محل المؤسسات والدوائر الاتحادية وشاغلي المناصب اينما ورد ذكرها في القانون.

بەپەيز پەروين عبدالرحمن عبدالله:

بەپەيز سەرۋكى پەرلەمان.

ماددهى دووہم:

دامه زراو و فەرمانگه كانی هه ریم و بهرپوه بهری پایه كانیان شوینی دامه زراو و فەرمانگه فیدرالیه كان و بهرپوه بهری پایه كانیان دهگریته وه له هه ر شوینیکی یاسا كه دا هاتی.

بهرپز د. ارسلان بايز اسماعيل/ جیگری سهروکی په رله مان:

جه نابی وه زیر له سه ر ماده دی دووهم ره ئی جه نابتان.

بهرپز جعفر شیخ مصطفى/ وه زیری پیشمه رگه:

بهرپز سهروکی په رله مان.

له گه ل ده فی ماده كه یین.

بهرپز د. ارسلان بايز اسماعيل/ جیگری سهروکی په رله مان:

کی له سه ر ئه و ماده دیه قسه ی هه یه؟ ئاخیر صیاغه ی بخویننه وه، بۆ ئه وه ی بیخه یینه دهنگدانه وه.

بهرپز صباح بیت الله شکری:

بهرپز سهروکی په رله مان.

المادة الثانية:

تحل مؤسسات ودوائر الاقليم وشاغلي المناصب فيها محل المؤسسات والدوائر الاتحادية وشاغلي المناصب اينما ورد ذكرها في القانون.

بهرپز پهروین عبدالرحمن عبدالله:

بهرپز سهروکی په رله مان.

ماده دی دووهم:

دامه زراو و فەرمانگه كانی هه ریم و بهرپوه بهری پایه كانیان شوینی دامه زراو و فەرمانگه فیدرالیه كان و بهرپوه بهری پایه كانیان دهگریته وه له هه ر شوینیکی یاسا كه دا هاتی.

بهرپز د. ارسلان بايز اسماعيل/ جیگری سهروکی په رله مان:

ئیسئا دهیخه مه دهنگدانه وه، کی له گه لدا یه دهستی بهرز بکاته وه؟ زۆر سوپاس، کی له گه لدا نییه دهستی بهرز بکاته وه؟ (2) كه س له گه لدا نییه، زۆر سوپاس، بهزۆرینه ی دهنگ په سند کرا، فەرموون بۆ ماده دیه کی تر.

بهرپز عونی کمال سعید بهزاز:

بهرپز سهروکی په رله مان.

المادة الثالثة:

على مجلس الوزراء والجهات ذات العلاقة تنفيذ احكام هذا القانون.

بهرپز پهروین عبدالرحمن عبدالله:

بهرپز سهروکی په رله مان.

ماده دی سییه م:

پیوسته له سه ر ئه نجومه نی وه زیران و لایه نه په یوه ندیداره كان حوكمه كانی ئه م یاسایه جیبه جی بکه ن.

بەرپۇز د.ارسلان بايز اسماعيل/جېڭرى سەرۋكى پەرلەمان:

كى قسەى لەسەر ئەم ماددەيە ھەيە؟ ئاخىر صياغەى بخویننەو، بۇ ئەوہى بيخەينە دەنگدانەو.

بەرپۇز صباح بيت الله شكرى:

بەرپۇز سەرۋكى پەرلەمان.

المادة الثالثة: على مجلس الوزراء والجهات ذات العلاقة تنفيذ احكام هذا القانون.

بەرپۇز پەروين عبدالرحمن عبدالله:

بەرپۇز سەرۋكى پەرلەمان.

ماددەى سېيەم: پېويستە لەسەر ئەنجومەنى وەزيران و لايەنە پەيوەندىدارەگان حوكمەكانى ئەم ياسايە جيبەجى بكن.

بەرپۇز د.ارسلان بايز اسماعيل/جېڭرى سەرۋكى پەرلەمان:

ئىستا دەيخەمە دەنگدانەو، كى لەگەئدايە دەستى بەرز بكاتەو؟ زۆر سوپاس، كى لەگەئدا نييە دەستى بەرز بكاتەو؟ زۆر سوپاس، بەكۆى دەنگ پەسند كرا، فەرموون بۇ ماددەيەكى تر.

بەرپۇز صباح بيت الله شكرى:

بەرپۇز سەرۋكى پەرلەمان.

المادة الرابعة: لا يعمل بأي نص قانوني او قرار يتعارض مع احكام هذا القانون.

بەرپۇز پەروين عبدالرحمن عبدالله:

بەرپۇز سەرۋكى پەرلەمان.

ماددەى چوارەم: كار بە ھىچ دەقئىكى ياسايى، يان بېيارئىك ناكرى كە لەگەئ حوكمەكانى ئەم ياسايەدا ناكۆك بن.

بەرپۇز د.ارسلان بايز اسماعيل/جېڭرى سەرۋكى پەرلەمان:

كى قسەى لەسەر ئەم ماددەيە ھەيە؟ ئاخىر صياغەى بخویننەو، بۇ ئەوہى بيخەينە دەنگدانەو.

بەرپۇز صباح بيت الله شكرى:

بەرپۇز سەرۋكى پەرلەمان.

المادة الرابعة: لا يعمل بأي نص قانوني او قرار يتعارض مع احكام هذا القانون.

بەرپۇز پەروين عبدالرحمن عبدالله:

بەرپۇز سەرۋكى پەرلەمان.

ماددەى چوارەم: كار بە ھىچ دەقئىكى ياسايى، يان بېيارئىك ناكرى كە لەگەئ حوكمەكانى ئەم ياسايەدا ناكۆك بن.